

Η ανεργία μειώνεται με επενδύσεις. Όχι με προσλήψεις στο δημόσιο! 14 Ιανουαρίου 2016

Επισκόπηση

- Ενώ η κυβέρνηση προσπαθεί να διασφαλίσει τη δημοσιονομική σταθερότητα, παρεμβαίνοντας με μέτρα περικοπής συντάξεων και παροχών ύψους €1,8 δισ. και αύξηση του φορολογικού βάρους ύψους €3 δισ., που θα βαρύνουν κυρίως τους συνεπείς φορολογούμενους (ιδιώτες και επιχειρήσεις), παρατηρείται μία αύξηση των δαπανών για αμοιβές στο δημόσιο. Η αντιστροφή της τάσης νοικοκυρέματος των τελευταίων χρόνων στις δημόσιες δαπάνες, υπονομεύει τις θυσίες που υπέστησαν οι εργαζόμενοι και οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης, όταν 1 στους 4 πολίτες είναι ακόμη άνεργος και οι προοπτικές εξόδου από την ύφεση παραμένουν αβέβαιες. Δεν είναι, επίσης, αποδεκτό, στη σημερινή συγκυρία, κυβερνητικές πράξεις ή παραλείψεις να οδηγούν σε αναστολή επιχειρηματικών επενδύσεων (Ελληνικός Χρυσός), σε αθέτηση συμβατικών υποχρεώσεων (ΟΠΑΠ) και σε καθυστερήσεις στην ανάληψη ιδιωτικών επενδυτικών πρωτοβουλιών (COSCO, TRAINOSE, Ελληνικό, υδατοδρόμια, κ.α.). Ούτε βέβαια τιμά τη χώρα, ελληνικές επιχειρήσεις να βρίσκουν πρόσφορο έδαφος λειτουργίας στο εξωτερικό, μόνο και μόνο για να αποφύγουν την υψηλή φορολογία, τους περιορισμούς στην κίνηση κεφαλαίων και την καθυστέρηση στην επιστροφή του ΦΠΑ. Χωρίς ενεργή πολιτική ιδιωτικών επενδύσεων, η Ελλάδα δεν μπορεί να προσφέρει δουλειές στους νέους και τους άνεργους. Η ανεργία δεν καταπολεμάται με τη δημιουργία εικονικής απασχόλησης, ούτε το δημόσιο μπορεί να υποκαταστήσει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις ως εργοδότης παραγωγικών κι αποδοτικών θέσεων εργασίας. Απλώς στερεί πόρους, μέσω της φορολογίας, από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, που αδυνατούν να προσλάβουν κόσμο και να πληρώσουν σωστές και δίκαιες αμοιβές.
- Η καλή πορεία του κρατικού προϋπολογισμού συνεχίζεται τον Νοέμβριο, με την υστέρηση εσόδων να υποχωρεί σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης. Ειδικά, στην είσπραξη του ΕΝΦΙΑ προστίθεται πλέον και η καλή πορεία των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές καθώς η αύξηση στις εισφορές υγείας στις συντάξεις από 4% σε 6% και η επέκταση της και στις επικουρικές ισχύει αναδρομικά από τον Ιούλιο 2015. Η βιομηχανική παραγωγή ανακάμπτει τον Δεκέμβριο, δημιουργώντας ελπίδες για την υποχώρηση των εξαγωγών τον Νοέμβριο που μπορεί να αποδειχτεί παροδική. Η αγορά εργασίας επιδεικνύει στασιμότητα, καθώς η καλή πορεία της μισθωτής απασχόλησης το Δεκέμβριο δικαιολογείται από την αύξηση του εσωτερικού τουρισμού και την καθυστερημένη κάλυψη κενών θέσεων στην εκπαίδευση.
- Η διατήρηση και αύξηση των θέσεων εργασίας στην ιδιωτική οικονομία δεν προαπαιτεί μόνο την προώθηση διαρθρωτικών αλλαγών, τη χαμηλή φορολόγηση της μισθωτής εργασίας με φόρους και εισφορές και την προσέλκυση επενδύσεων. Σημαντικό ρόλο πρέπει να αναλάβουν και οι ενεργητικές πολιτικές ενίσχυσης της απασχόλησης. Οι πολιτικές αυτές, για να είναι αποδοτικές, επιβάλλεται να εστιάζουν σε ομάδες με πιο αδύναμη διασύνδεση με την αγορά εργασίας, όπως είναι οι νέοι χαμηλής εξειδίκευσης και οι γυναίκες. Τα προγράμματα απασχόλησης στο δημόσιο δεν θα φέρουν αποτελέσματα στην μόνιμη αύξηση της απασχόλησης.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

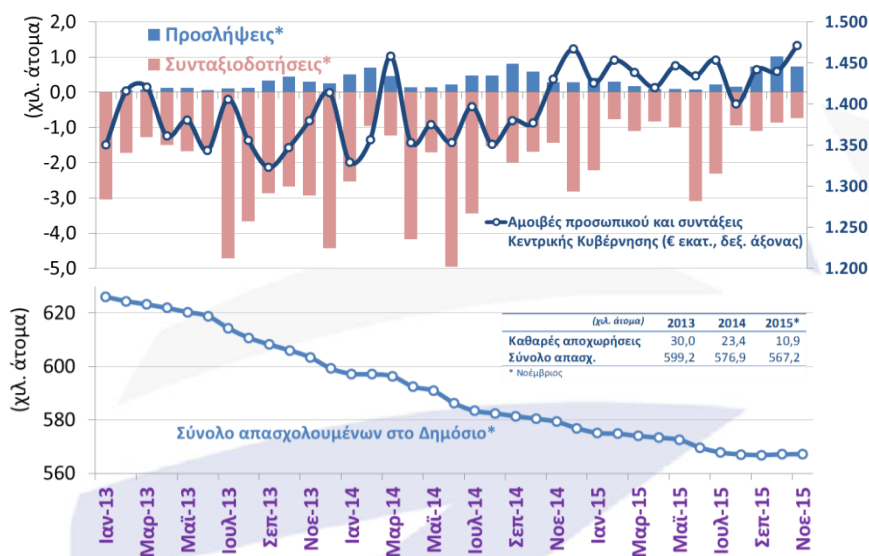
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Προσλήψεις και αμοιβές στο Δημόσιο

(Υπουργείο Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Υπουργείο Οικονομικών, Νοε. 2015, ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2015)

* τακτικό προσωπικό εκτός ΝΠΙΔ

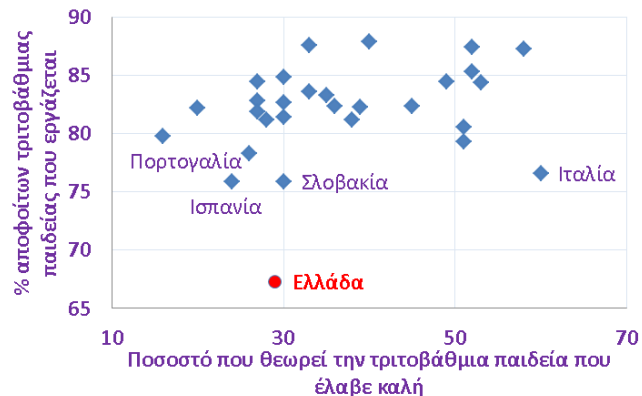
Οι προσλήψεις στο δημόσιο και πάλι σε άνοδο

Η απασχόληση, σε συνδυασμό με την έλλειψη οργάνωσης, στον δημόσιο τομέα έχουν αποτελέσει, διαχρονικά, μια από τις βασικές κακοδοκιμασίες της δημόσιας διοίκησης. Συνθήκες μονιμότητας και αδιαφάνειας και μη διαφοροποιημένες διαδικασίες αμοιβών και υπηρεσιακής ανέλιξης και ένα πελατειακό πολιτικό σύστημα, έχουν οδηγήσει στη διόγκωση των δημοσίων δαπανών, για μισθούς, των υπαλλήλων της γενικής κυβέρνησης χωρίς αντίστοιχη, κατά κανόνα, βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον πληθυσμό. Αυτό τεκμαίρεται από την τεράστια γραφειοκρατία, που ακόμη καταδυναστεύει του πολίτες και τις επιχειρήσεις στην σχέση τους με το δημόσιο και την απαράδεκτα χαμηλή ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών, ιδιαίτερα στους τομείς της υγείας, της παιδείας και της απονομής δικαιοσύνης (Διαγράμματα 1, 2 και 3), παρ'ότι τα τελευταία χρόνια, έχουν εξαπλωθεί τα ηλεκτρονικά μέσα εξυπηρέτησης. Δεν υπάρχει αμφιβολία, π.χ. ότι έχει γίνει μία μικρή επανάσταση στον τομέα των σχέσεων φορολογουμένων και φορολογικών αρχών, μέσω της χρήσης ηλεκτρονικών μέσων, χωρίς, βέβαια, αυτό να είναι πανάκεια. Μπορεί να βελτιώνεται η φορολογική διοίκηση, αλλά δεν καταγράφεται ανάλογη αναβάθμιση του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, όπως τεκμαίρεται από τη μεγάλη φοροδιαφυγή που εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά την απόδοση των φορολογικών μέτρων που λαμβάνονται. Η κατάσταση, βέβαια, αναμένεται να βελτιωθεί καταλυτικά όταν γενικευθούν οι ηλεκτρονικές πληρωμές στην οικονομία, όπως σχεδιάζεται, αρχής γενομένης από εφέτος. Πάντως αυτό που πρέπει να προβληματίσει κυβέρνηση και θεσμούς είναι ότι η ελληνική δημόσια διοίκηση βρίσκεται σε μια διαρκή «μεταρρύθμιση» τα τελευταία έξι χρόνια που έχει κουράσει τους καλούς δημοσίου υπαλλήλους χωρίς να έχει οδηγήσει σε βελτίωση της παραγωγικότητάς τους.

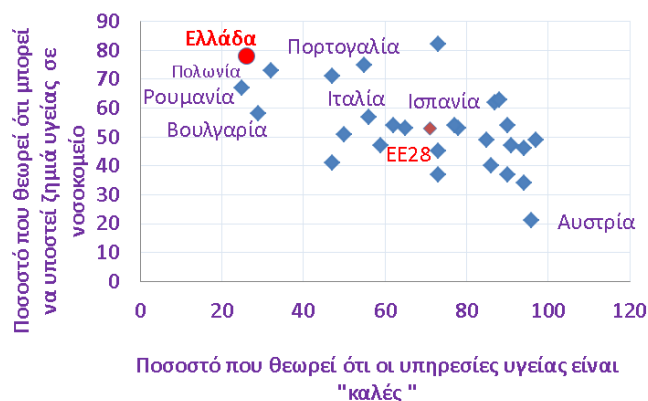
Ο αριθμός των απασχολούμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα αυξάνεται με επιταχυνόμενο ρυθμό, από την ένατη της χώρας μας στην Ευρωζώνη το 2001 μέχρι το 2008 (Διάγραμμα 4). Η περίοδος αυτή συμπίπτει με τον εκτροχιασμό των δημοσίων οικονομικών, καθώς η χώρα δανειζόταν τεράστια ποσά με πολύ χαμηλά επιτόκια σε ένα διεθνές περιβάλλον υψηλής (φθηνής) ρευστότητας. Η ανακύκλωση των μεγάλων και ταχέως αυξανόμενων πλεονασμάτων της Κίνας στο διεθνές εμπόριο, καθώς και πρακτικές υπερμόχλευσης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων διεθνώς, συνετέλεσαν σε μία μεγάλη υπερβολή, που οδήγησε τελικά στην παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση του 2007-2009. Στην Ελλάδα, η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας κατέρρευσε και η μεγάλη κρίση δημοσίου χρέους οδήγησε σε διάσωση της χώρας μας το 2010 με χρήματα των Ευρωπαίων εταίρων μας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Η εφαρμογή σκληρών προγραμμάτων λιτότητας, έκτοτε και μέχρι σήμερα, αποσκοπούν στην επαναφορά των δημοσίων οικονομικών της χώρας στη σταθερότητα και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους, μακροπρόθεσμα.

Μέρος του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής είναι, βέβαια, και η μείωση του αριθμού των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα, πέραν της μείωσης των ατομικών αμοιβών τους. Τα στοιχεία των απασχολούμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα δείχνουν μεγάλη μείωση, από 1012 χιλ. το 2009 σε 770 χιλ. το 2015 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας), που είναι χαμηλότερα και από τον αριθμό των απασχολούμενων στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Η μεγάλη αυτή μείωση, βεβαίως, δεν οδήγησε σε ανάλογη αύξηση της ανεργίας, καθώς επιταχύνθηκαν οι συνταξιοδοτήσεις μετριάζοντας την προσδοκώμενη μείωση στις δημόσιες δαπάνες και το δημοσιονομικό έλλειμμα (Διάγραμμα 5). Η απροθυμία του πολιτικού συστήματος να θιγούν οι απασχολούμενοι στον δημόσιο τομέα, πέραν ορισμένου σημείου, οδήγησε σε τεράστιες αντισταθμιστικές αυξήσεις του φορολογικού βάρους και οριζόντιες περικοπές, κυρίως, των συντάξεων του γενικού πληθυσμού. Το

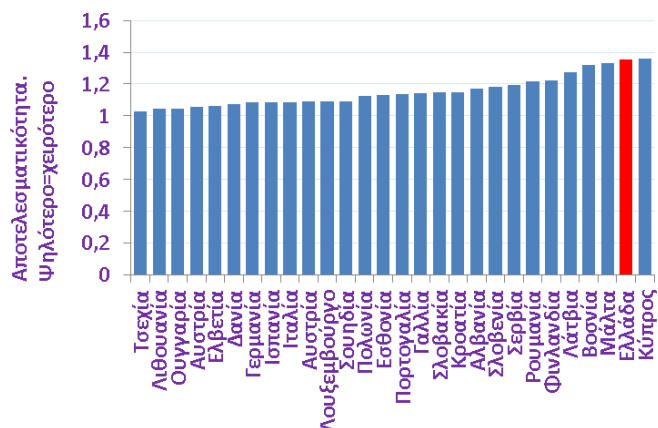
Διάγραμμα 1: Ποσοστό πληθυσμού που θεωρεί ότι η τριτοβάθμια παιδεία που έλαβε ήταν καλή και ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας παιδείας (Ειδική έρευνα Ευρωβαρόμετρου, 2014 με ερωτήσεις τέλους 2013, Eurostat Q4 2013)

Διάγραμμα 2: Ευρωβαρόμετρο για υγεία και ασφάλεια ασθενών –ποσοστό όσων θεωρούν ότι οι υπηρεσίες υγείας είναι «καλές» και ποσοστό όσων πιστεύουν ότι μπορούν να υποστούν ζημιά υγείας στο νοσοκομείο (Ειδική έρευνα Ευρωβαρόμετρου, 2014)

Διάγραμμα 3: Αποτελεσματικότητα στην απονομή δικαιοσύνης στους τομείς αστικού και εμπορικού δικαίου: (Πηγή: Ippoliti et al 2015 DEA σε στοιχεία 2010 Ευρ. Επιτροπής και Doing Business)

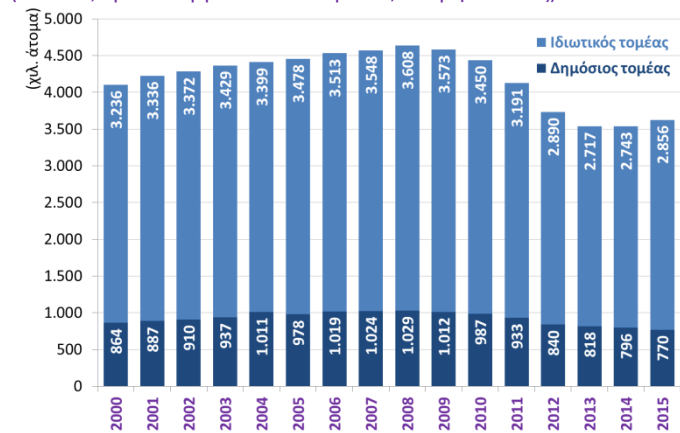

αποτέλεσμα ήταν μία τεράστια ύφεση στην ιδιωτική οικονομία, που οδήγησε σε διόγκωση της ανεργίας και κατακόρυφη πτώση των μισθών στους εργαζομένους του ιδιωτικού τομέα, χειροτερεύοντας παραπέρα την ήδη δυσμενή σχέση της συνολικής μισθοδοσίας του δημοσίου ως προς τη συνολική μισθοδοσία της οικονομίας (Διάγραμμα 6), και οδήγησε σε αδιέξοδο το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας, καθώς κατέρρευσαν οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και διογκώθηκε η μαύρη εργασία, ενώ ταυτόχρονα αυξήθηκε η ζήτηση για πρόωρες συνταξιοδοτήσεις ως εναλλακτική λύση στην καλπάζουσα ανεργία. Το κόστος για τη διάσωση του ελληνικού κράτους δηλαδή ανέλαβε κυρίως ο ιδιωτικός τομέας και οι εργαζόμενοι σε αυτόν. Ο χαμηλότερος κατώτατος μισθός στον ιδιωτικό σε σχέση με τον δημόσιο τομέα υποδηλώνει ακριβώς αυτή την ευνοϊκή μεταχείριση που διαχρονικά απολαμβάνει το κράτος έναντι των επιχειρήσεων.

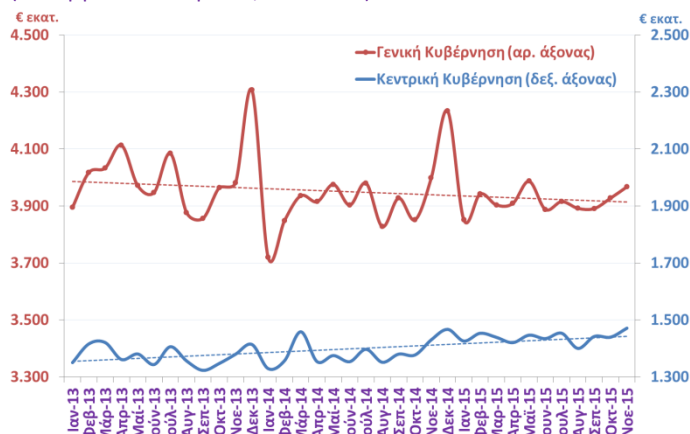
Στη σημερινή συγκυρία, η πολιτεία προσπαθεί να αποκαταστήσει την υγεία του συνταξιοδοτικού συστήματος της χώρας, προχωρώντας σε περικοπές στις συντάξεις και στις παροχές του ασφαλιστικού συστήματος. Αυτό επιχειρείται σε ένα περιβάλλον όπου έχει ήδη αυξηθεί κατακόρυφα το φορολογικό βάρος στους συνεπείς φορολογουμένους ιδιώτες και επιχειρήσεις, επαναφέροντας την οικονομία σε συνθήκες έρπουσας ύφεσης και συνεπώς, υπονομεύοντας την προσπάθεια διασφάλισης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Αντίθετα, το μέγεθος της απασχόλησης στο δημόσιο παραμένει στο απυρόβλητο. Μάλιστα οι νέες προσλήψεις στην κεντρική κυβέρνηση έχουν πάρει την ανιούσα, και οι αποχωρήσεις την κατιούσα, τους τελευταίους μήνες (Διάγραμμα 1ης σελίδας), μετά από μία οδυνηρή προσπάθεια που έγινε τα περασμένα χρόνια να συγκρατηθεί το μέγεθος της απασχόλησης στη γενική κυβέρνηση, σε λογικότερα επίπεδα, κυρίως λόγω εξορθολογισμού φορέων εκτός κεντρικής κυβέρνησης. Και η αντιστροφή της τάσης δεν περιορίζεται μόνο στην απασχόληση. Οι αμοιβές των δημοσίων λειτουργών, σε σχέση με την αμοιβή του συνόλου της μισθωτής εργασίας, είναι οι υψηλότερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ παρατηρείται μία αύξηση του κονδυλίου των αμοιβών προσωπικού στον κρατικό προϋπολογισμό τους τελευταίους μήνες (Διάγραμμα 7) που είναι ανησυχητική. Με το ενιαίο μισθολόγιο επίσης, που βρίσκεται σε φάση εφαρμογής, η κοινή γνώμη πληροφορείται περί αυξήσεων και αμοιβών των δημοσίων λειτουργών με αυξημένα προσόντα, αν και αυτό θεωρητικά γίνεται στο πλαίσιο ανακατανομής του κονδυλίου των αμοιβών και όχι αύξησής του, σε μακροχρόνια βάση. Παρόλα αυτά, προβλέπεται αύξηση της ετήσιας δαπάνης για την περίοδο 2016-2018 ύψους €107 εκατ., που από το 2018 ανέρχεται, λόγω ωριμάνσεων, σε €143 εκατ. και, συνολικά περιλαμβανομένων και λοιπών δαπανών, λόγω προωθημένης μισθολογικής εξέλιξης και της αύξησης των επιδομάτων θέσεων ευθύνης σε περίπου €200 εκατ. ετησίως. Η αύξηση αυτή, φαίνεται ότι έχει ήδη συμφωνηθεί, στο πλαίσιο του Μνημονίου, τουλάχιστον μέχρι το 2018. Παρά την έλλειψη ουσιαστικής αξιολόγησης των εργαζομένων στο δημόσιο, οι αυξήσεις που δίδονται σε 314.000 από τους 567.000 δημοσίους υπαλλήλους είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, καθώς δημιουργείται «άνοιγμα της μισθολογικής ψαλίδας» έτσι ώστε να δοθούν κάποια κίνητρα διαφοροποιημένης απόδοσης σε ανθρώπους που έχουν μεγαλύτερα, κατά τεκμήριο, προσόντα από άλλους. Ο αριθμός των απασχολούμενων στον δημόσιο τομέα δεν τίθεται σε αμφισβήτηση, αν και είναι προφανές ότι η διατήρηση υπεράριθμων υπαλλήλων και άχρηστων φορέων οδηγεί σε αδυναμία αύξησης αμοιβών στο μέλλον λόγω της δημοσιονομικής δυσπραγίας και της αδυναμίας δανεισμού από το εξωτερικό, καθώς και στη συνεχή συμπίεση του επιπέδου διαβίωσης των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και περικοπών των συντάξεων του συνολικού πληθυσμού.

Διάγραμμα 4: Απασχόληση στο Δημόσιο και τον Ιδιωτικό τομέα, 2000 – 2015

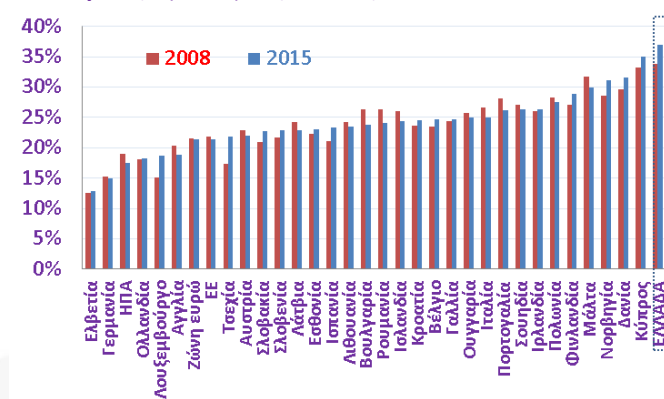
(ΕΛΣΤΑΤ, έρευνα εργατικού δυναμικού, Β' 3μηνο έτους)

Διάγραμμα 5: Αμοιβές προσωπικού και συντάξεις Δημοσίου (Υπουργείο Οικονομικών, Νοε. 2015)

Διάγραμμα 6: Αμοιβές για εργασία στον δημόσιο τομέα ως ποσοστό συνόλου αμοιβών μισθωτής εργασίας στην οικονομία. (Ευρ. Επιτροπή, AMECO)

Σημείωση για Διάγραμμα 6: οι αμοιβές για εργασία περιλαμβάνουν την παρούσα αξία συνταξιοδοτικών παροχών στο βαθμό που υπερβαίνουν εισφορές, υπολογισμός που οδηγεί σε σημαντική αύξηση των αποδοχών των ελληνών δημοσίων υπαλλήλων σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ακολουθεί η Ευρ. Επιτροπή.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Εκτέλεση προϋπολογισμού:

Το πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης στο 11μηνο 2015 ανήλθε σε €5,14 δις., βελτιωμένο σε σχέση με το 10μηνο (€4,84 δις.) αλλά και σε σχέση με το 11μηνο του 2014 (€3,5 δις.). Παρά τη συνεχιζόμενη βελτίωση των ιδίων εσόδων της τοπικής αυτοδιοίκησης, την οποία αντιστάθμισε η αύξηση δαπανών και τη σταθερή πορεία των μεγεθών των νομικών προσώπων, που αντανάκλα την εξομάλυνση των εσωκυβερνητικών μεταβιβάσεων καθώς βελτιώνεται η κατάσταση ρευστότητας της κυβέρνησης (Πίνακας 1), η πιο κρίσιμη εξέλιξη που αναδεικνύεται από τα στοιχεία της γενικής κυβέρνησης, για τον Νοέμβριο, είναι η καλή πορεία των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (Διάγραμμα 8) με την υστέρηση, σε σχέση με το 2014, να περιορίζεται στο 11μηνο σε €106 εκατ., ανερχόμενες σε €17,3 δις –εξέλιξη που υποστηρίζεται από την αύξηση των εισφορών υπέρ ΕΟΠΥΥ στους συνταξιούχους (αύξηση από 4% σε 6% και επέκταση στις επικουρικές συντάξεις) που ισχύει από το καλοκαίρι 2015. Από την άλλη, η υστέρηση στα φορολογικά έσοδα έναντι του 2014 συνεχίζει να ανέρχεται σε περίπου €1,1 δις. (έσοδα €37,9 δις. αθροιστικά στο 11μηνο του 2015, έναντι 39 δις. το 11μηνο του 2014), παρά την ανάκαμψη των εσόδων από φόρους περιουσίας μετά την έναρξη είσπραξης του ΕΝΦΙΑ και την καλή σχετικά πορεία των εσόδων από ΦΠΑ και φόρο εισοδήματος τους τελευταίους μήνες. Όμως, η σημαντική αύξηση των δαπανών για επενδύσεις καθώς και μια μικρότερη αλλά αισθητή άνοδος στις δαπάνες για παροχές (κυρίως, έγινε η καταβολή επιδόματος πολυτέκνων και θέρμανσης) οδήγησε σε «ανάλωση» των θετικών αυτών εξελίξεων, επιτρέποντας στο τέλος μια μερική μόνο μετακύλιση στη βελτίωση του πρωτογενούς αποτελέσματος, εξέλιξη που όμως έχει και ως θετική πλευρά το γεγονός ότι, τον Δεκέμβριο, η εκτέλεση του προγράμματος επενδύσεων αναμένεται να προσεγγίσει τους ετήσιους στόχους που είχαν τεθεί μετά το καλοκαίρι. Οι οφειλές του κράτους προς την ιδιωτική οικονομία υποχώρησαν τον Νοέμβριο κατά €178 εκατ., η δεύτερη συνεχιζόμενη μείωση, αν και το ύψος των οφειλών που καταγράφονται και αναγνωρίζονται παραμένει στο υψηλό επίπεδο των €5,7 δις. (Διάγραμμα 9).

Βιομηχανική παραγωγή:

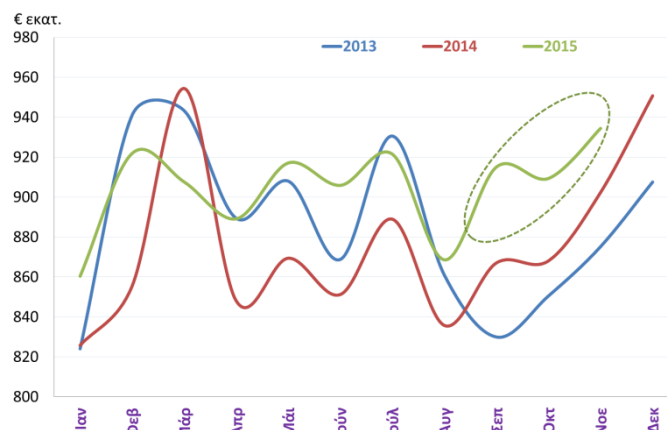
Αύξηση σημείωσε η βιομηχανική παραγωγή τον Νοέμβριο του 2015 (+1,8%) έπειτα από την υποχώρηση του Οκτωβρίου. Ανάκαμψη παρουσιάζει επίσης και η παραγωγή στη μεταποίηση (χωρίς τα πετρελαιοειδή, Διάγραμμα 10) τον Νοέμβριο του 2015 (+0,8% έναντι -1,4% τον Οκτώβριο), ενώ συνολικά κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2015 ενισχύθηκε κατά 1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι. Σημειώνεται ότι, η βιομηχανική παραγωγή στη μεταποίηση χωρίς τα πετρελαιοειδή κινείται ανοδικά από τον Φεβρουάριο του 2015, με μόνες εξαιρέσεις τον Ιούλιο (-6,5%) και τον Οκτώβριο (-1,4%). Την ίδια ώρα, βελτίωση παρουσιάζουν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στη βιομηχανία, για 4ο συνεχόμενο μήνα, τον Δεκέμβριο του 2015, με περισσότερες θετικές προβλέψεις για την παραγωγή, τις νέες παραγγελίες και τη ζήτηση, ενώ αμβλύνονται οι αρνητικές προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης. Συνολικά, κατά το διάστημα Ιαν – Νοε 2015 η παραγωγή στη μεταποίηση ενισχύθηκε κατά 1% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι.

Εξαγωγές:

Υποχώρησαν για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, τον Νοέμβριο του 2015, οι εξαγωγές (-3,6% εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, Διάγραμμα 11), έπειτα από 13 μήνες θετικής μεταβολής. Προφανώς, η έλλειψη πρώτων υλών, που σημειώθηκε κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, λόγω των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων, επηρέασε τη δυναμική των εξαγωγών, ωστόσο, η εξομάλυνση των εισαγωγών, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, τον Οκτώβριο (+29,8%) αποτελεί θετικό μήνυμα για την πορεία της παραγωγής και των εξαγωγών τους επόμενους μήνες, όπως και η προαναφερόμενη επαναφορά της βιομηχανικής παραγωγής σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων σημειώνεται μείωση εξαγωγών τον Νοέμβριο, εκτός από τα

Διάγραμμα 7: Αμοιβές προσωπικού Κεντρικής Κυβέρνησης

(Υπουργείο Οικονομικών, Νοε. 2015)

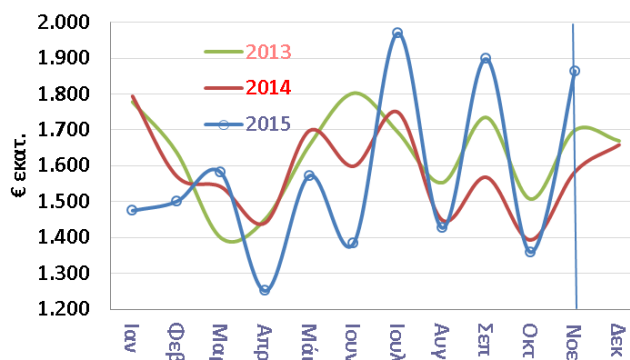
Πίνακας 1: Μεγέθη φορέων γενικής κυβέρνησης

(Υπ. Οικ, Νοέ 2015)

Στοιχεία Υπ. Οικονομικών.	Ιαν -Νοέμβριος		
€ εκατ.	2014	2015	Δ%
Νομικά πρόσωπα			
Ίδια έσοδα	1.473	1.598	8,5%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	3.067	3.478	13,4%
Δαπάνες	3.517	4.079	16,0%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-2.044	-2.481	21,4%
Ασφαλιστικά ταμεία			
Ίδια έσοδα	17.775	17.358	-2,3%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	15.767	13.892	-11,9%
Δαπάνες	33.142	31.080	-6,2%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-15.597	-13.492	-13,5%
Τοπική αυτοδιοίκηση			
Ίδια έσοδα	2.014	2.012	-0,1%
Μεταβιβάσεις (καθαρές)	3.584	3.244	-9,5%
Δαπάνες	5.243	4.853	-7,4%
Έλλειμμα (-) προ μεταβιβάσεων	-3.229	-2.840	-12,0%

Διάγραμμα 8: Έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές

(Υπ. Οικ, Νοέ 2015)

μηχανήματα (+0,8%) και το λάδι (+4,4%). Συνολικά το διάστημα Ιαν – Νοε 2015 οι εξαγωγές χωρίς τα καύσιμα παρουσιάζουν αύξηση +8,2%, η οποία είναι αποτέλεσμα κυρίως της ανόδου των εξαγωγών βιομηχανικών (+7,3%) και αγροτικών προϊόντων (+13,6%) εκ των οποίων το μεγαλύτερο μερίδιο είναι μεταποιημένα τρόφιμα.

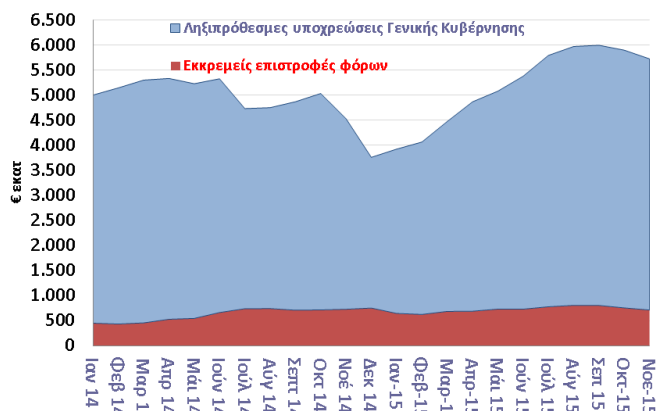
Ανεργία: Συνέχισε να υποχωρεί ο αριθμός των ανέργων τον Οκτώβριο του 2015 (-8.289 άτομα σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, Διάγραμμα 12). Παράλληλα, το ποσοστό ανεργίας παρουσιάζει μικρή αλλά σταθερή μείωση (24,5% έναντι 26% τον Οκτώβριο του 2014 και 24,6% τον Σεπτέμβριο του 2015). Το ποσοστό ανεργίας των νέων παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο (48,6%), ενώ σε επίπεδο περιφέρειας το μεγαλύτερο συνολικό ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται στην Ήπειρο/Δυτική Μακεδονία (27,4%) και το χαμηλότερο ποσοστό εμφανίζεται στο Αιγαίο (14,7%).

Μισθωτή απασχόληση (ΕΡΓΑΝΗ): Τον Δεκέμβριο, σύμφωνα με το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ, η καθαρή ροή απασχόλησης ήταν ασυνήθιστα θετική (+7.826 θέσεις εργασίας, Διάγραμμα 13). Σημειώνεται ότι ο Δεκέμβριος 2015 είναι ο μόνος Δεκέμβριος, μαζί με το Δεκέμβριο 2013, με θετικό ισοζύγιο απασχόλησης από το 2001, και το Δεκέμβριο 2013 το θετικό ισοζύγιο οφείλεται στις ασυνήθιστα μεγάλες προσλήψεις στο δημόσιο. Για το σύνολο του 2015 καταγράφηκε αύξηση της μισθωτής απασχόλησης κατά 99.700 άτομα, που ακολουθεί τις αυξήσεις του 2014 (99.122) και 2013 (133.488) αποτελώντας τη δεύτερη καλύτερη επίδοση από το 2001 και τη τρίτη συνεχή καθαρή αύξηση απασχόλησης μετά τα 6 χρόνια πτώσης (2006-2012). Η συνεισφορά της μερικής απασχόλησης παραμένει σε σχετικά αυξημένα επίπεδα, όπως άλλωστε όλο το 2015, τόσο σε σχέση με το 2014 όσο και με το 2013 (Διάγραμμα 14). Η σύνθεση των νέων θέσεων εργασίας αποτυπώνει μια έμφαση στα επαγγέλματα που σχετίζονται με την εστίαση και κατά προέκταση με τον τουρισμό. Ενδεικτικά, φέτος τον Δεκέμβριο προσελήφθησαν 21.246 σερβιτόροι και βοηθοί σερβιτόροι αντί 13.999 πέρυσι τον Δεκέμβριο και 10.991 τον Δεκέμβριο 2013, ενώ μόνο τον Δεκέμβριο του 2015 αναφέρεται ως κατηγορία με μεγάλη αύξηση απασχόλησης το επάγγελμα του λαντζέρη με 3.929 προσλήψεις. Αντίστοιχα, τον Δεκέμβριο 2015 προσλήφθηκαν 17.994 καλλιτέχνες και μουσικοί, αντί 11.424 τον Δεκέμβριο 2014 και 4.782 τον Δεκέμβριο 2013). Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει τη σημαντική αύξηση των εσωτερικού τουρισμού φέτος τις γιορτές, πιθανότατα ως αποτέλεσμα των capital controls αλλά και την έξαρση της διεθνούς τρομοκρατίας που αποθάρρυναν το τουρισμό στο εξωτερικό ενώ ενδέχεται να αντανάκλα και μια αυξημένη συμμόρφωση με την εργασιακή νομοθεσία. Επιπλέον, η σημαντική αύξηση των προσλήψεων στην εκπαίδευση (2.566 εκπαιδευτικοί τον Δεκέμβριο 2015 αντί 1.778 πέρυσι και 2.075 τον Δεκέμβριο 2013) αντανάκλα τη σταδιακή κάλυψη κενών θέσεων στα σχολεία, οι οποίες άλλες χρονιές είχαν καλυφθεί πριν την έναρξη της σχολικής χρονιάς. Συνεπώς, τα ποιοτικά στοιχεία του ΕΡΓΑΝΗ για τον Δεκέμβριο παρ'ότι δεν αποτυπώνουν μια ισχυρή ανάκαμψη της απασχόλησης (δεδομένων των συνθηκών) αξιολογούνται θετικά.

Πληθωρισμός: Οριακή αρνητική μεταβολή σημείωσε ο ΔΤΚ τον Δεκέμβριο του 2015 (-0,2%), συνεχίζοντας την αποκλιμάκωση των αποπληθωριστικών πιέσεων η οποία όμως οφείλεται κυρίως στην αύξηση των φόρων. Στο σύνολο του έτους, ο δείκτης τιμών παρουσιάζει πτώση -1,7%, ενώ ο εναρμονισμένος δείκτης καταναλωτή για το σύνολο του έτους υποχώρησε -1,1%. Τέλος, ο εναρμονισμένος δείκτης καταναλωτή με σταθερούς φόρους, από τον οποίο δεν αφαιρούνται όμως οι έμμεσες επιπτώσεις από αυξήσεις φόρων, υποχώρησε -1,5%, υπογραμμίζοντας την ανθεκτικότητα των αποπληθωριστικών πιέσεων. Ο πυρήνας πληθωρισμού (ΔΤΚ χωρίς τρόφιμα, ποτά, κανό και ενέργεια) παρουσιάζει μείωση -0,3% τον Δεκέμβριο και -1,3% στο σύνολο του έτους.

Διάγραμμα 9: Ληξιπρόθεσμες οφειλές κράτους και οφειλόμενες επιστροφές φόρων

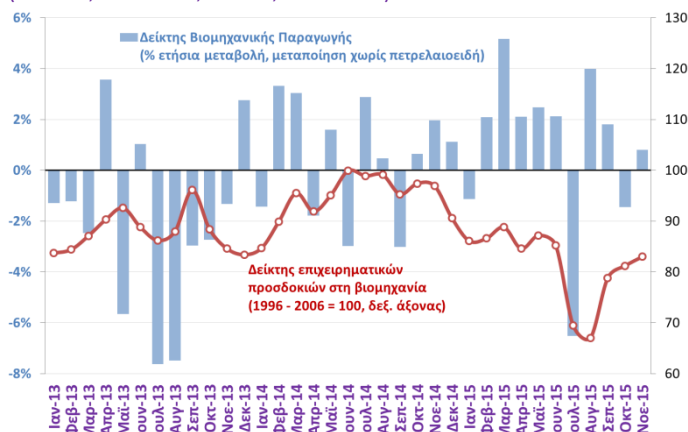
(Υπ. Οικ, Νοέ 2015)

Επιστροφές για τις οποίες έχει εκδοθεί ΑΦΕΚ. Εξαιρούνται επιστροφές ΦΠΑ και ΕΦΚ σε βιομηχανία, τουρισμό και ορισμένες άλλες κατηγορίες επιστροφών.

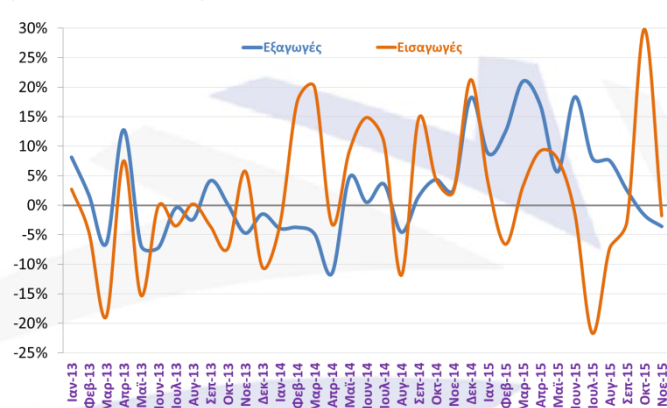
Διάγραμμα 10: Βιομηχανική παραγωγή και δείκτης επιχειρηματικών προσδοκίων στη βιομηχανία

(ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2015, Markit, Νοέ. 2015)

Διάγραμμα 11: Εξαγωγές χωρίς καύσιμα - % μεταβολή με αντίστοιχο μήνα προηγούμενου έτους

(ΕΛΣΤΑΤ, Νοέ. 2015)

Η σημασία των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης

Πρόσφατες έρευνες του ΟΟΣΑ συνεχίζουν και επεκτείνουν την έρευνα του ίδιου του οργανισμού, αλλά και πολλών άλλων ερευνητών, ως προς τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν οι μεταρρυθμίσεις στην απασχόληση και συνεπώς στην κοινωνική συνοχή και ευημερία και στην οικονομική ανάπτυξη.

Ορισμένα βασικά συμπεράσματα σχετικού [κειμένου εργασίας του ΟΟΣΑ](#), το οποίο εξετάζουμε είναι:

- Η αυξημένη επιβάρυνση της εργασίας με φόρους και ασφαλιστικές εισφορές μειώνει την απασχόληση, ειδικά σε συνδυασμό με υψηλούς κατώτατους μισθούς και ευρεία κάλυψη από συλλογικές συμβάσεις.

- Οι αυξημένες δαπάνες για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης συνδράμουν στην ενίσχυση της απασχόλησης.

- Η αυξημένη ρύθμιση των αγορών δικτύων μειώνει την απασχόληση και ειδικά των γυναικών (Διάγραμμα 14).

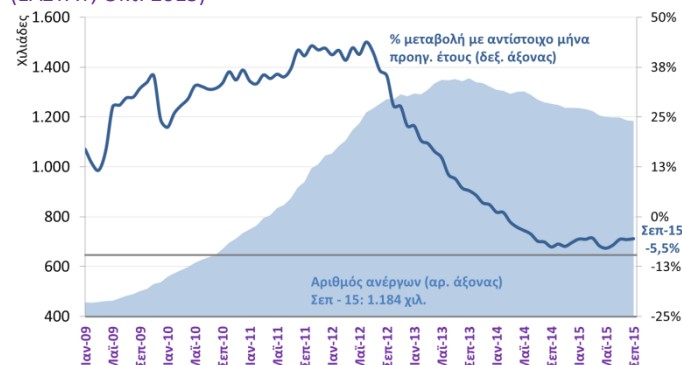
Η παραπέρα ανάλυση στοιχείων ανά φύλο, ηλικία και επίπεδο δεξιοτήτων δείχνει ότι, οι αυξημένες πληρωμές προς ανέργους με μορφή επιδομάτων ανεργίας, έχουν ιδιαίτερα αυξημένη επίπτωση στους εργαζόμενους χαμηλών δεξιοτήτων (με χαμηλές εκπαιδευτικές επιδόσεις) αποθαρρύνοντάς τους από την εργασία, ενώ αυτό δεν ισχύει για εργαζόμενους με υψηλότερες δεξιότητες. Την ίδια ώρα η ανάλυση σε φύλο και ηλικίες επιβεβαιώνει την άποψη ότι, οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης επιδρούν πιο ισχυρά στις ομάδες εκείνες που έχουν την πιο αδύναμη διασύνδεση με την αγορά εργασίας. Έτσι, ενδεικτικά, οι πολιτικές αυτές ωφελούν ιδιαίτερα τους νέους. Η ανάλυση δίνει και ποιοτικές πληροφορίες για τις πολιτικές αυτές. Έτσι, τα προγράμματα εκπαίδευσης έχουν σημαντική και θετική επίπτωση στην απασχόληση, η οποία μάλιστα καταγράφεται με μηδενική σχεδόν χρονική καθυστέρηση από την υιοθέτηση του προγράμματος, ενώ, για παράδειγμα, τα προγράμματα απασχόλησης σε δημόσιες υπηρεσίες δεν έχουν αισθητή επίδραση στην αύξηση της απασχόλησης. Αντίστοιχα, οι παροχές σε είδος και κυρίως αυτές που διευκολύνουν την επιστροφή στην αγορά εργασίας, όπως εκείνες που σχετίζονται με τη φύλαξη παιδιών και την εκπαίδευση στα πρώτα χρόνια σε οικογένειες καθώς και γενναιόδωροι όροι για άδεια κήσης, αυξάνουν την απασχόληση μεσήλικων γυναικών. Αντίθετα, παροχές σε χρήμα δεν έχουν αισθητή θετική επίπτωση στην απασχόληση των γυναικών, παρατήρηση που υπογραμμίζει τη σημασία της δομής των κινήτρων.

Ο ΟΟΣΑ εξετάζει επίσης την επίπτωση της έκτασης κάλυψης από συλλογικές συμβάσεις, το ύψος του κατώτατου μισθού και το ύψος της «σφήνας φόρου» στις αποδοχές που προκύπτει από το άθροισμα φόρων και ασφαλιστικών εισφορών (που στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα υψηλή, Δελτίο [12/11/2015](#)). Ο ταυτόχρονος συνδυασμός και των 3 αυτών παραγόντων (υψηλοί φόροι, υψηλός κατώτατος μισθός και ευρεία κάλυψη από συλλογικές συμβάσεις) κρίνεται ότι έχει αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση, ειδικά ομάδων με πιο αδύναμες σχέσεις ένταξης στην αγορά εργασίας, όπως τα άτομα με χαμηλές δεξιότητες. Συμπληρωματικά πρέπει να αναφερθεί ότι, η αυστηρή ρύθμιση της αγοράς εργασίας αποκλείει κυρίως νέους χαμηλών δεξιοτήτων και γυναίκες ενώ προστατεύει και την απασχόληση των μεγαλύτερων σε ηλικία.

Η αρνητική επίπτωση στην απασχόληση μπορεί να αντιμετωπιστεί βραχυπρόθεσμα με ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που να στοχεύουν στην ανάπτυξη προγραμμάτων μαθητείας και εκπαίδευσης ειδικά για άτομα με χαμηλότερες δεξιότητες καθώς και στην ενίσχυση των παροχών σε είδος που να ενθαρρύνουν την ταχεία επιστροφή των μητέρων στην αγορά εργασίας.

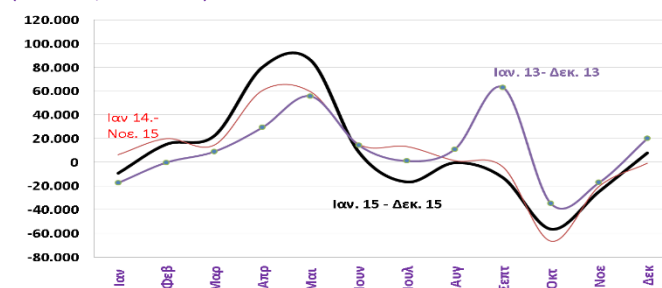
Διάγραμμα 12: Αριθμός ανέργων (εποχικά διορθωμένο)

(ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2015)

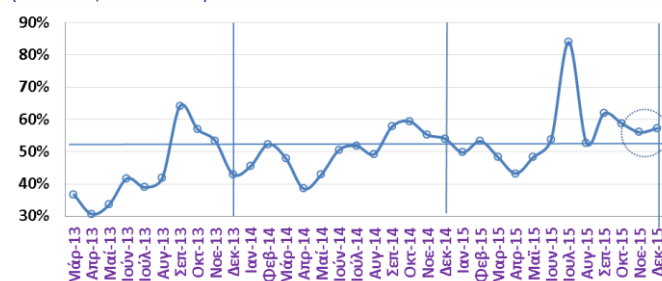
Διάγραμμα 13: Καθαρή ροή μισθωτής εργασίας

(ΕΡΓΑΝΗ, Δεκ. 2015)

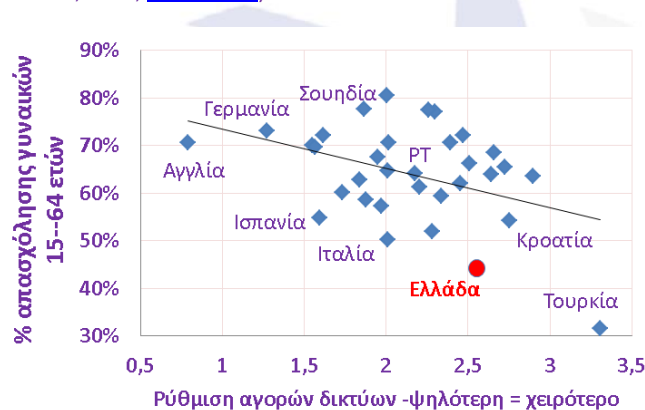
Διάγραμμα 14: Ποσοστό μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης επί συνόλου νέων θέσεων εργασίας

(ΕΡΓΑΝΗ, Δεκ. 2015)

Διάγραμμα 15: Ποσοστό απασχόλησης γυναικών 15-64 ετών και ρύθμιση αγορών δικτύων (ενέργεια, μεταφορές, επικοινωνίες) ΟΟΣΑ

(Eurostat, 2013, ΟΟΣΑ 2013)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 732 35 70

E: main@sevbxl.be